

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 481/2013-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta v konaní o sťažnosti Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s., Komenského 50, Košice, zastúpenej advokátkou JUDr. Vladimírou Běhalovou, Rastislavova 68, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 28/2012 z 27. februára 2013 o náhrade trov konania, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 28/2012 z 27. februára 2013 o náhrade trov konania p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 28/2012 z 27. februára 2013 vo výroku o náhrade trov konania zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n n ý uhradiť Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s., trovy konania v sume 275,96 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatšesť centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Vladimíry Běhalovej, Rastislavova 68, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2013 doručená sťažnosť Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s., Komenského 50, Košice (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Vladimírou Běhalovou, Rastislavova 68, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) výrokom uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 28/2012 z 27. februára 2013 o náhrade trov konania.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení žalobcu účastníčkou konania o určenie neplatnosti zmlúv o postúpení pohľadávky a o určenie neplatnosti oznámení o postúpení pohľadávok s príslušenstvom vedeného Okresným súdom Svidník (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3 C 91/2009. Okresný súd uznesením č. k. 3 C 91/2009-529 z 21. apríla 2011 konanie zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že *„žalobca je povinný nahradiť žalovaným v 1. až 15. rade trovy konania*

vo výške 664.685,30 eur k rukám zástupcu žalobcu F. N., advokáta, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia“.

Sťažovateľka podala proti obom výrokom uznesenia okresného súdu č. k. 3 C 91/2009-529 z 21. apríla 2011 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 13 Co 35/2011-613 z 23. septembra 2011 tak, že uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Proti uzneseniu krajského súdu č. k. 13 Co 35/2011-613 z 23. septembra 2011 podal dovolanie žalovaný v 1. rade, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd dovolaním napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka vo svojom vyjadrení k dovolaniu z 30. januára 2012 navrhla dovolanie ako neprípustné odmietnuť a v prípade, že najvyšší súd dospeje k záveru, že dovolanie je prípustné, tak dovolanie zamietnuť a zaviazat' žalovaného v 1. rade na náhradu trov dovolacieho konania, ktoré v prílohe k vyjadreniu vyčíslila.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Cdo 28/2012 z 27. februára 2013 rozhodol, že dovolanie žalovaného v 1. rade odmieta (1. výrok) a žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva (2. výrok). V odôvodnení tohto rozhodnutia najvyšší súd vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania uvádza: *„Dovolací súd nepriznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O. s. p.).“*

Podľa názoru sťažovateľky *«Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo výroku o trovách konania nie je v súlade s požiadavkami kladenými na spravodlivý súdny proces a predstavuje protiústavný zásah do majetkových práv sťažovateľa. Je nesporné, že v dovolacom konaní mal sťažovateľ plný úspech a bol zastúpený právnym zástupcom, ktorý vykonal v intenciách vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v platnom znení 1 úkon právnej služby a to dňa 30. 1. 2012 - vyjadrenie k dovolaniu zo dňa 30. 1. 2012,*

pričom náhradu trov dovolacieho konania si sťažovateľ uplatnil v predmetnom vyjadrení k dovolaniu žalovaného v 1. rade a zároveň ich vo vyjadrení aj vyčíslil.

O skutočnosti, že najvyšší súd mal vedomosť o tom, že sťažovateľ si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania svedčí aj skutočnosť, že na 4. strane druhý odsek uznesenia č. k. 6 Cdo 28/2012-643 zo dňa 27. 2. 2013 Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol „žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania“. Vyčíslenie trov dovolacieho konania tvorilo prílohu vyjadrenia k dovolaniu žalovaného v 1. rade, o čom svedčí posledný riadok 8. strany tohto vyjadrenia, kde je vyčíslenie trov dovolacieho konania uvedené ako príloha, ktorá je 9. stranou vyjadrenia.».

Sťažovateľka „považuje výrok o nepriznaní trov dovolacieho konania za svojvoľný a arbitrárny, ktorý je v príkrom rozpore s relevantnou právnou úpravou a má za následok porušenie označených základných práv a jeho odôvodnenie za ústavne nedostatočné“.

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práva a slobôd a na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 28/2012-643 zo dňa 27. 2. 2013 vo výroku o trovách konania porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 28/2012-643 zo dňa 27. 2. 2013 vo výroku o trovách konania porušené bolo.

3. Ústavný súd zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 28/2012-643 zo dňa 27. 2. 2013 vo výroku o trovách konania a vec mu vracia na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 275,94 EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu...“

Ešte pred predbežným prerokovaním si ústavný súd vyžiadal od predsedu najvyššieho súdu vyjadrenie k sťažnosti. Na žiadosť ústavného súdu reagoval predseda najvyššieho súdu v prípise č. k. Kp 3/2013-32 z 8. júla 2013, v ktorom okrem iného uviedol: „Z obsahu písomného vyjadrenia žalobcu k dovolaniu z 30. januára 2012 vyplýva, že v ňom uvádza, aby dovolací súd zaviazal žalovaného 1/ na náhradu trov dovolacieho konania. Odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu v tejto časti nekorešponduje s obsahom vyššie uvedeného podania žalobcu. Najvyšší súd Slovenskej republiky ponecháva preto rozhodnutie o sťažnosti žalobcu na úvahe Ústavného súdu Slovenskej republiky. Súčasne súhlasíme s upustením od ústneho pojednávania, keďže od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky predmetnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.“

Uznesením č. k. IV. ÚS 481/2013-10 z 15. augusta 2013 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu výrokom uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 28/2012 z 27. februára 2013 o náhrade trov konania (ďalej aj „napadnutý výrok uznesenia najvyššieho súdu“). Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu najvyššieho súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Najvyšší súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti v prípise č. k. KP 3/2013-32 zo 7. júla 2014, v ktorom okrem iného uviedol, že „vo svojom podaní z 8. júla 2013 uviedol všetky dôvody k sťažnosti sťažovateľky, tieto nedoplňa a rovnako zotrváva na svojom stanovisku k upusteniu od ústneho pojednávania“.

Označené vyjadrenia najvyššieho súdu ústavný súd zaslal na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska právnej zástupkyne sťažovateľky a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila, či trvá na tom, aby sa vo veci sťažovateľky konalo ústne pojednávanie. V stanovisku právnej zástupkyne sťažovateľky k vyjadreniam najvyššieho súdu sa okrem iného uvádza: „*V predmetnom vyjadrení Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil, že sťažovateľ si v dovolacom konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 6 Cdo 28/2012 uplatnil nárok na náhradu trov dovolacieho konania, a to vo svojom vyjadrení k dovolaniu z 30. 1. 2012.*

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom vyjadrení tiež uviedol, že pokiaľ Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 6 Cdo 28/2012-642 z 27. 2. 2013 nepriznal sťažovateľovi trovy dovolacieho konania z dôvodu, že sťažovateľ nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť mu trovy konania, toto jeho odôvodnenie v nekorešponduje s vyjadrením sťažovateľa k dovolaniu z 30. 1. 2012.

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 28/2012-642 z 27. 2. 2013 vo výroku o trovách konania nie je v súlade s požiadavkami kladenými na spravodlivý súdny proces a predstavuje protiústavný zásah do majetkových práv sťažovateľa.“ Právna zástupkyňa sťažovateľky zároveň oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní ústavného súdu.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a najvyššieho súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru výrokom uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 28/2012 z 27. februára 2012 o náhrade trov konania

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

V zmysle čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

Podľa tvrdenia sťažovateľky najvyšší súd pochybil v tom, že jej ako úspešnej účastníčke dovolacieho konania nepriznal náhradu trov dovolacieho konania napriek tomu, že si náhradu trov uplatnila a trovy i vyčíslila už vo svojom vyjadrení k dovolaniu z 30. januára 2012. Dovolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že sťažovateľka nepodalala „*návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O. s. p.)*“.

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 151 ods. 1 a 2 OSP o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

Ak účastník v lehote podľa odseku 1 trovy nevyčíslil, súd mu prizná náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia; ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná a v takom prípade súd nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08). Prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje každému základné právo na súdnu a inú právnu ochranu. Aj zákonná úprava platenia a náhrady trov konania obsiahnutá najmä v Občianskom súdnom poriadku určuje, či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy). Procesné predpisy, ktoré upravujú platenie a náhradu trov konania, treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Pritom treba dbať na to, aby nikto len z dôvodu, že uplatní svoje základné právo na súdnu ochranu, neutrpel materiálnu ujmu v dôsledku inštitútu platenia trov konania za predpokladu, že taký účastník konania bol úspešný, a to bez zreteľa na jeho postavenie v konaní (m. m. II. ÚS 56/05, IV. ÚS 147/08).

Rozhodovanie o náhrade trov konania je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom,

ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09). Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Z relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že o náhrade trov konania rozhodol najvyšší súd podľa § 151 ods. 1 OSP s odôvodnením, že žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, keďže „*nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania*“.

Zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že najvyšší súd prvým výrokom uznesenia sp. zn. 6 Cdo 28/2012 odmietol dovolanie žalovaného v 1. rade. Sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne mala teda v dovolacom konaní plný úspech. Z už citovaného znenia Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že sťažovateľka mala právo na náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Napriek tomu, že dovolací súd v odôvodnení výroku napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania uviedol, že ich sťažovateľke nepriznal, pretože si ich náhradu neuplatnila, ústavný súd zistil, že sťažovateľka už vo vyjadrení k dovolaniu doručenému 30. januára 2012 žiadala o priznanie náhrady trov dovolacieho konania, ktoré na strane 9 vyjadrenia i podrobne vyčíslila.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený v odbornej literatúre, podľa ktorého aj stručná požiadavka účastníka konania, či už v žalobe alebo v priebehu konania „žiadam trovy“ predstavuje zatiaľ síce ešte nešpecifikovaný, ale predsa len relevantný návrh na priznanie náhrady trov konania. Z už citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že na to, aby sa priznala náhrada trov konania, treba navrhnúť, spravidla pred rozhodnutím vo veci samej, aj výrok o náhrade trov konania a predložiť vyčíslenie tejto náhrady, pretože bez vyčíslenia nemožno takúto náhradu priznať. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných (nie kalendárnych) dní od vyhlásenia rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, treba považovať nielen rozsudok vo veci samej, ale aj každé iné rozhodnutie, teda aj uznesenie, ktorým sa konanie končí. Ak účastník v tejto lehote trovy konania nevyčíslil, súd mu z úradnej povinnosti prizná len náhradu trov konania, ktoré vyplývajú zo spisu, a to k okamihu vyhlásenia rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. To však neplatí pre náhradu trov právneho zastúpenia. To znamená, že trovy právneho zastúpenia treba vždy v ustanovenej lehote vyčísliť, inak ich náhradu súd nemôže priznať. Účastníkovi, ktorý v lehote troch pracovných dní nevyčíslil trovy konania a zo spisu mu okrem trov právneho zastúpenia iné trovy nevyplývajú, súd náhradu trov konania neprizná. V tomto prípade súd nie je viazaný podľa § 170 ods. 1 OSP rozhodnutím o priznaní náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Súd namiesto vyhláseného prisudzujúceho výroku o trovách konania uvedie v písomnom vyhotovení rozhodnutia výrok o nepriznaní trov konania.

Z ustanovení § 151 OSP vyplýva, že zákon odlišuje rozhodnutie súdu o trovách konania a o náhrade trov konania. Toto odlíšenie má význam pre samotné rozhodnutie. Výrok rozhodnutia bude totiž odlišný podľa toho, či rozhoduje o trovách konania alebo o náhrade trov konania. Výrok rozhodnutia o trovách konania je vyjadrením, že súd o nich definitívne rozhodol tak, že účastníkom ich náhradu nepriznáva a výrok rozhodnutia o náhrade trov konania vyjadruje založenie povinnosti niektorého z účastníkov na ich náhradu. O trovách konania musí súd rozhodnúť v zásade vždy, ak sa konanie končí. Na rozdiel od toho, o náhrade trov konania súd rozhodne iba vtedy, ak tak navrhne niektorý z účastníkov konania (okrem rozhodovania o náhrade trov štátu podľa § 151 ods. 6 OSP). [KRAJČO, J. – SUČANSKÁ, D. – ČIERNA, A. – KRAJČO, O. *Občiansky súdny poriadok – Komentár*. Bratislava : Eurounion, 2010, ISBN 978-80-89374-11-3, s. 580 — 582].

Ústavný súd zistil, že sťažovateľka, ktorá mala plný úspech v dovolacom konaní, si náhradu trov dovolacieho konania uplatnila a trovu pozostávajúcu výlučne z trov právneho zastúpenia včas vyčíslila. Navyše, zo znenia napadnutého výroku uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že dovolací súd rozhodoval o náhrade trov konania, nie o trovách konania vo všeobecnosti, tak ako na to poukazuje v odôvodnení predmetného uznesenia. Ak za uvedenej situácie najvyšší súd otázku náhrady trov konania posúdil v zmysle § 151 ods. 1 OSP, tak že jej náhradu trov konania nepriznal, tak podľa názoru ústavného súdu nerešpektoval príslušnú právnu úpravu, resp. nesprávne aplikoval ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, a preto sa jeho napadnuté uznesenie vo výroku o náhrade trov konania javí ako svojvoľné a vzhľadom na rozpor výrokovej časti s odôvodnením i zmätočné. Na základe uvedených skutočností ústavný súd v zhode so sťažovateľkou zastáva názor, že výrok napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania je arbitrárny.

Vzhľadom na uvedené došlo podľa názoru ústavného súdu napadnutým výrokom uznesenia najvyššieho súdu k zásadnému procesnému excesu, ktorý odôvodňuje záver o jeho ústavnej neakceptovateľnosti a neudržateľnosti, a to aj napriek zdržanlivosti, ktorú

ústavný súd štandardne uplatňuje pri ústavnom prieskume súdnych rozhodnutí týkajúcich sa trov konania. Ústavný súd preto rozhodol, že výrokom napadnutého uznesenia o náhrade trov konania došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 tohto nálezu).

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu výrokom uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 28/2012 z 27. februára 2012 o trovách konania

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného jej čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného jej čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru výrokom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu o náhrade trov konania a jeho zrušením sa otvára priestor na to, aby sa najvyšší súd v ďalšom konaní sám vysporiadal s ochranou uvedených práv hmotného charakteru.

Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ich ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný

zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

V zmysle § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že výrokom uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 28/2012 z 27. februára 2013 o náhrade trov konania bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodnúť o jeho zrušení a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľky aj vrátiť vec v zmysle § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku tohto nálezu).

Po zrušení výroku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu o náhrade trov konania a vrátení veci na ďalšie konanie bude najvyšší súd povinný opätovne rozhodnúť o náhrade trov dovolacieho konania, pričom bude viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v časti II tohto nálezu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. Vladimírou Běhalovou. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 € (za 2 úkony urobené v roku 2013).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané do 30. júna 2013 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) v znení účinnom do 30. júna 2013.

Za dva úkony vykonané v roku 2013 tak priznal po 130,16 €, t. j. spolu 260,32 €, režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2013 po 7,81 €, čo spolu predstavuje sumu 275,96 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Úhradu za písomné vyjadrenie z 22. júla 2014 ústavný súd, prihliadajúc na jeho obsah, nepriznal.

Priznanú úhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2014